



**Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017**

# Obsah

- **Demografický vývoj v České republice**
- **Rada vlády pro seniory a stárnutí populace**
- **Národní akční plán podporující pozitivního stárnutí pro období 2013 až 2017 (NAP)**
- **Zpráva o plnění NAP za rok 2013**
- **Aktualizace dokumentu NAP**
- **Agenda přípravy na stárnutí na MPSV**
- **Závěr**

# Demografický vývoj v České republice

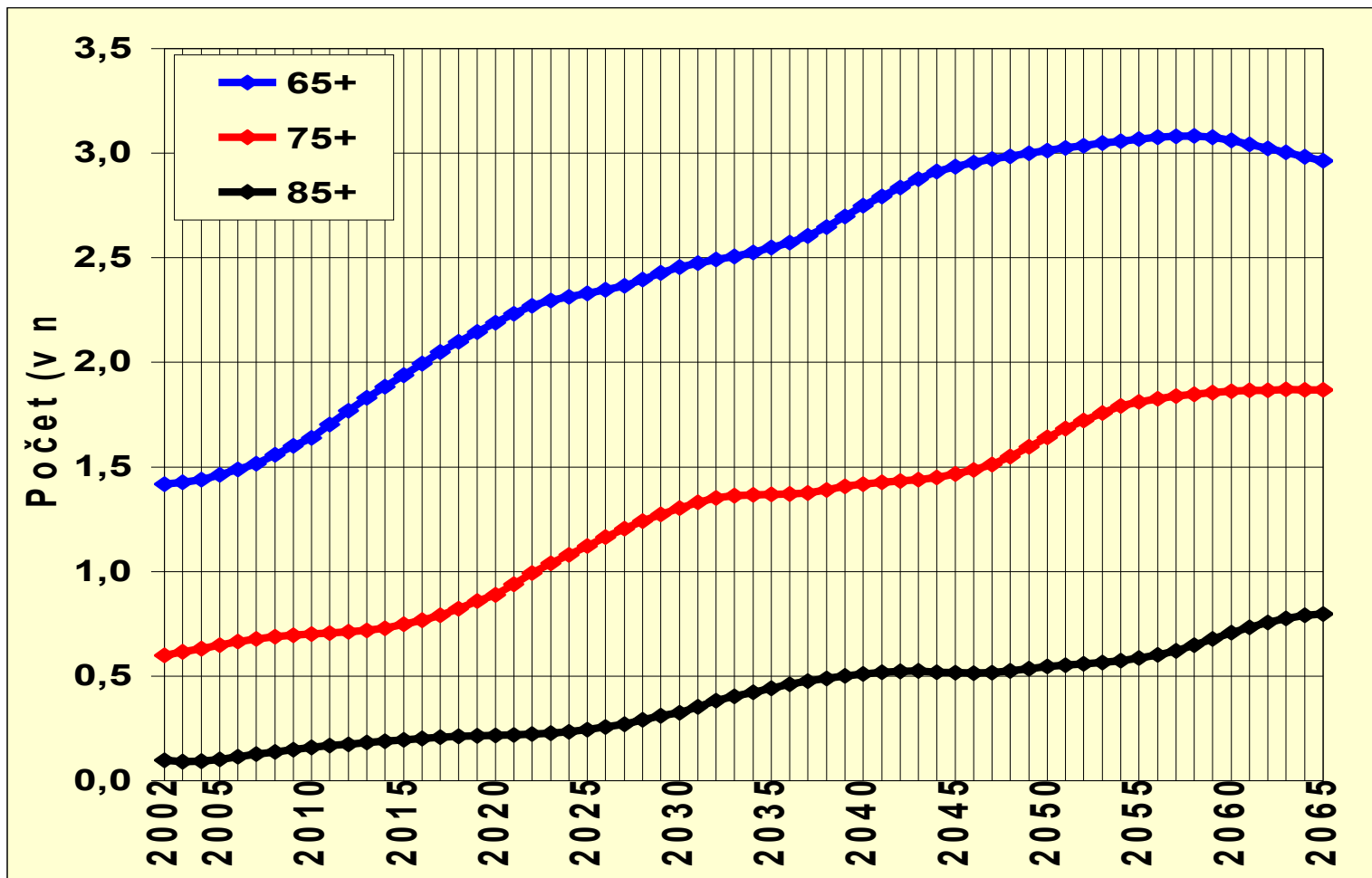
**Stárnutí populace je nejcharakterističtějším rysem demografického vývoje nejen v České republice, ale i v dalších zemích Evropy.**

- poměr starších osob se bude v budoucnu výrazně měnit
- zestárnutí populačně silných poválečných ročníků
- prodlužující se pravděpodobná doba dožití

**Z demografických prognóz vyplývá, že:**

- počet osob nad 65 let v roce 2013 bylo 1,7 milionu a v roce 2060 stoupne jejich počet nad 3,2 miliony,
- počet osob nad 75 let v roce 2013 bylo 0,7 milionu a v roce 2060 stoupne jejich počet na 2 miliony,
- počet osob nad 85 let v roce 2013 bylo 0,2 milionu a v roce 2060 stoupne jejich počet nad 0,8 milionu.
- Obyvatelstvo ČR výrazně zestárne → 1/3 osob bude starší 65 let, jejich podíl se přibližně zdvojnásobí. Početně se vyrovná velikost kategorie osob v ekonomicky aktivním a neaktivním věku.

# Prognóza demografického vývoje v České republice



# Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

Role Rady vlády pro seniory a stárnutí populace - stálý poradní orgán vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace

- Založena na základě usnesení vlády č. 288 ze dne 22. března 2006
- Rada řeší problematiku seniorské populace Předsedou Rady je ministr práce a sociálních věcí, je složena ze zástupců ministerstev, zástupců krajů, zdravotní pojišťovny, předseda Rady vlády České republiky pro lidská práva, odborových svazů, seniorských organizací, nestátních neziskových organizací, odborné veřejnosti, zástupci senátu a Poslanecké sněmovny, podnikatelských svazů,
- Cílem je efektivnější zapojení členů Rady do plnění opatření NAP
- V rámci Rady v průběhu roku pracují poradní odborné skupiny

# Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období 2013 až 2017

- Strategický dokument, který nahradil Národní program přípravy na stárnutí 2008 až 2012 (schválen usnesením vlády č. z 13. února 2013)
- Komunitní přístup
- Mezirezortní dokument, obsahuje konkrétní opatření a gesce za plnění úkolů problematiky stárnutí populace
- Dokument ne ideálně provázaný do činnosti resortů
- Dokument nedostatečně provázaný na finance
- Vytvoření měřitelných indikátorů pro efektivní hodnocení plnění úkolů

# Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období 2013 až 2017

## Oblasti NAP:

- Zajištění a ochrana lidských práv starších osob
- Celoživotní učení
- Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů ve vazbě na systém důchodového pojištění
- Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce
- Kvalitní prostředí pro život seniorů
- Zdravé stárnutí
- Péče o nejkřehčí seniory s omezenou soběstačností



# Oblast „Zajištění a ochrana lidských práv starších osob“

**Senioři** - jedná se o osoby více zranitelné vzhledem k jejich zdravotnímu omezení, časté osamělosti, sociální izolovanosti, značné míře důvěřivosti.

## **Cíle:**

- Zvýšit povědomí ve společnosti o právech starších osob a seniorů, informovanost společnosti, rozpoznání špatného zacházení
- Zajistit ochranu starších osob před diskriminací a všemi projevy nedůstojného zacházení, týrání a zneužívání
- Překonání negativních stereotypů ve společnosti – role veřejnoprávních prostředků
- Dostupnost různých forem pomoci, bezplatného poradenství pro seniory

**V rámci ochrany lidských práv seniorů je třeba především prosazovat takový pohled na seniory, který nebude podmíněn stávajícími stereotypy. Je proto nutné, aby všichni aktéři NAPu více medializovali problematiku stárnutí a související práva seniorů.**



# Oblast „Celoživotní učení“

## Cíle:

- Vytvořit funkční systém dalšího vzdělávání, který bude atraktivní pro zaměstnance i zaměstnavatele a bude odpovídat poptávce po pracovní síle - předpoklad pro jejich udržení či návrat na trh práce
- Zvýšit podíl seniorů zapojených do vzdělávání prostřednictvím U3V, virtuálních U3V, akademií a dalších vzdělávacích kursů seniorů, a to s ohledem na místní dostupnost

## Opatření:

- Široká osvěta o potřebě celoživotního učení, příklady dobré praxe
- Podpora nových forem celoživotního učení (např. dobrovolnické aktivity, volnočasové aktivity, nové formy výuky)

**Zajistit dostupné vzdělávání seniorům na co nejvíce místech a v různých formách a různými subjekty – nejen podpora U3V, ale i v rámci akademií, kursů, seminářů a dalších aktivit, dle zájmu a potřeb seniorů.**

# Oblast „Zaměstnávání starších pracovníků a seniorů“

## Cíle:

- Zaměstnávání starších osob a jejich udržení na trhu práce
- **Změnit postoj společnosti ke stárnutí**, věková diverzita jakožto konkurenční výhoda pro firmy i společnost

## Opatření zaměřená na podporu rozvoje Age Managementu:

- Posilování profesní mobility, vhodná rekvalifikace, mentoringu
- Rozvoj pracovního lékařství na pracovištích; má významnou roli při posuzování komplexních schopností pracovníků a při prevenci zdravotních problémů starších pracovníků
- Úřad práce - vrátit poradenskou funkci - komplexní rozvoj kariérodního poradenství

**Upřesnit současná opatření tak, aby došlo k maximálnímu propojení cílů a opatření Národního akčního plánu se Strategií politiky zaměstnanosti do roku 2020 schválené začátkem roku 2014.**

# Oblast „Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce“

## Cíle:

- Větší porozumění mezi staršími a mladšími lidmi, úcta ke starším
- Posílení participace seniorů v rodině a ve společnosti
- vychovávat k úctě ke stáří, posilování mezigenerační solidarity a spolupráce.

## Opatření

- Dobrovolnické aktivity (spolupráce v rodině, místní komunitě i na celospolečenské úrovni, smysluplné využití volného času seniorů.
- Mezigenerační setkávání - podpora rozvoje multifunkčních komunitních center, podpora projektů na dobrovolnictví seniorů

**Současný zákon o dobrovolnické službě má zahrnutou oblast pomoci seniorům. Počet neziskových organizací, které mají platnou akreditaci na oblast pomoci seniorům, je 59, celkem je akreditováno 78 projektů.**

**MVČR bude k 31. prosinci 2014 předkládat věcný záměr nového zákona o dobrovolnictví Vládě ČR**

# Oblast „Kvalitní prostředí pro život seniorů“

## Cíle:

- Vytvořit prostředí příznivé pro všechny generace
- Vytvářet prostředí s odpovídající infrastrukturou, vhodnou nabídkou různých forem bydlení a dostatečné občanské vybavenosti

## Opatření:

- Aktivní zapojení seniorů do komunitního společenského života - **rozvoj Rad seniorů na místní i krajské úrovni – jedno z opatření NAP**
- Zajištění bezpečnosti seniorů a ochrany zdraví,
- Podpora nových forem bydlení (komodia, domovy seniorů, střediska multifunkčního setkávání)

**Zaveden tzv. „spotřebitelský ombudsman“ proti nekalým obchodním praktikám. I nadále je nutné sledovat nejrůznější taktiky prodejců, kteří přicházejí s novými způsoby, jak oklamat spotřebitele – seniory.**

# Oblast „Zdravé stárnutí“

## Cíle:

- Podpora zdravého životního stylu, a to po celý život, zlepšit prevenci a osvětu

## Opatření:

- Podpora aktivit a projektů zaměřující se na podporu zdravého stárnutí
- Aktivizovat obce a regiony zapojit se do programů Národní sítě Zdravých měst ČR.

**V současné době je věnováno prevenci a osvětě málo prostoru. Realizují se projekty podporující zdravé stárnutí v celé jeho definici, umožňující starším lidem se zapojovat co nejvíce do života společnosti, zabránit jejich sociální vyloučení způsobené například zhoršeným fyzickým i duševním zdravím, horšími sociálně - ekonomickými podmínkami nebo nevhodným životním prostředím**



# Oblast „ Péče o nejkřehčí seniory s omezenou soběstačností“

## Cíle:

- Zajistit kvalitní péči, rozvíjet všechny druhy sociálních služeb, aby si každý mohl zvolit dle svých preferencí a potřeb, provázanost sociálně zdravotních služeb včetně zapojení pečovatелů

## Opatření:

- Zlepšení systému dlouhodobé péče, vhodná nabídka služeb dle vývoje onemocnění včetně specializované geriatrické péče, které odpovídají rozdílným potřebám a specifickým životním situacím seniorů
- Individuální přístup, rozvoj sociální práce na obcích
- Zvýšit informovanost neformálních pečujících, zlepšit podmínky pro pečující rodinné příslušníky
- Podpořit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb asistovaného života pro seniory

**Je třeba posílit domácí zdravotní péči, včetně péče paliativní, a doplnit ji vhodnými sociálními službami a podporou pečujících.**

# Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období 2013 až 2017

Konkrétní aktivity na základě plnění opatření NAP v rámci MPSV

## Cena Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

- vyhlášení vítězů ke Dni seniorů – společenské setkání s ministrem a předání ocenění - v Hrzánském paláci
- zlepšení mediálního obrazu - podpora pozitivního pohledu veřejnosti na stáří, dokázat využít potenciál našich zkušených spoluobčanů
- přiblížit státní správu více občanům, zlepšit pohled veřejnosti na Radu jako vládní orgán

Projekt „Ageismus – 3. vlna – dokončen v roce 2013 (VÚPSV)

Dotační program „Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností“, v roce 2013 celkem podpořeno 11 projektů v částce cca 5 932 000 Kč.

Vznik pracovní skupiny pro Age Management při Radě vlády pro seniory a stárnutí populace

- Cílem je prosazovat age management ve společnosti, do personální politiky firem



# Zpráva o plnění NAP za rok 2013

- Zpráva za rok 2013 bude předložena do 30. června 2014 na jednání Vlády, po schválení bude uveřejněna na stránkách MPSV: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>
- Zpráva zpracována na základě obdržených podkladů od všech gestorů jednotlivých opatření, **materiál je doplněn celkovým zhodnocením stávající situace** s cílem upozornit na potřebu se více věnovat problematice stárnutí ve společnosti,
- Plnění většiny opatření NAP, i přes snahu odpovědných pracovníků na jednotlivých rezortech, není možné bez podpory vlády a rozhodnutí na úrovni vedení příslušných ministerstev
- **Nedostatečná provázanost opatření Národního akčního plánu s koncepcemi vytvářenými na jednotlivých rezortech**
- Při schválení dokumentu nebylo zajištěno financování jednotlivých opatření ani možnost většího využití dotací z EU fondů.



# Aktualizace dokumentu NAP

## Záměrem je aktualizace dokumentu NAP:

- Novelizovat dokument tak, aby se mohlo, prostřednictvím lépe naformulovaných opatření a rozdělení gescí, realizovat účinněji politiku stárnutí populace a přispět ke zlepšení kvality života starších osob a seniorů a k rozvoji mezigenerační solidarity.
- Vydefinování základních priorit ve spolupráci s odpovědnými gestory – zástupci ministerstev
- V červenci 2013 je plánováno jednání mezirezortní skupiny k aktualizaci NAP
- Dosáhnout alokace finančních zdrojů na plnění opatření NAP včetně možnosti dotací z EU fondů v novém programovém období 2014+

# Agenda přípravy na stárnutí na MPSV

**Agenda přípravy na stárnutí – musí být jednou z prioritních oblastí v agendě sociálního začleňování**

- **Projekt EŘÚ** (projekt na efektivní řízení úřadu) – personální, věcné a procesní nastavení činností MPSV – zahrnutí aktivit na podporu věcného, personálního a procesního zajištění agendy pro oblast přípravy na stárnutí
- Příprava projektu „**Podpora sociálního začleňování na místní a regionální úrovni mimo Prahu**“
  - Zpracování analýz (zapojení osob 50+ do dobrovolnických aktivit, analýza stávajících výstupů projektů na Age Management, analýza stávajícího systému nastavení odchodu do důchodu včetně funkčnosti informačního servisu poskytujícího občanům informace o odchodech do důchodu, výši důchodu, o možnostech prodloužení odchodu do důchodu, předčasného odchodu do důchodu)
  - Šíření informací a dobré praxe (uspořádání kulatých stolů)
  - Provádění osvětových aktivit (tiskové zprávy, prezentace v regionálních médiích)

# Závěr

Opatření Národního akčního plánu plněna i neplněna  
– nutnost **Aktualizace opatření NAP**

**Věcné, procesní a personální nastavení agendy**  
„přípravy na stárnutí“ na resortu MPSV ČR.

**Posílení role Rady vlády pro seniory a stárnutí**  
populace v řešení seniorské problematiky,  
**provázanost naplňování NAP do činnosti RV**

**Mediální obraz - podpora pozitivního pohledu**  
**veřejnosti na stáří** od všech zainteresovaných



**Děkuji za pozornost**